

ניצחון של אור

עלון השבת

ישעיהו
ירושלמי
לצפוני

כיתה קטנה אבל גדולה מחזור מיט

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת כי תבא ♦ כ"א אלול תשע"ג ♦ עלון מספר 3

זמני השבת – שעון קיץ

מוצ"ש	הד"נ	ירושלים
19:30	18:19	ירושלים
19:32	18:35	תל אביב
19:31	18:34	באר שבע

הפטרה: - ישעיה פרק ס' - קומי אורי

"לקח טוב נתתי לכם" - רה"י הרב ירחמיאל וייס שליט"א

על הפסוק הראשון בפרשה, "והיה כי תבא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה, וירישתה וישבת בה", כותב בעל אור החיים: "אמר והיה לשון שמחה" (ב"ר מ"ב ג, ובעוד מקומות) להעיר שאין לשמוח אלא בישיבת הארץ על דרך אומרו (תהילים קכ"ו) "אז ימלא שחוק פיננו" וגו'. במדרש ובגמרא מביאים פסוקים להוכיח את הדברים כגון, "והיה ביום ההוא יצאו מיים חיים מירושלים" וגו' (זכריה י"ד) ועוד כגון "והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס" (יואל ד) "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, והשתחו לה' בהר הקודש בירושלים" (ישעיה כ"ז).

נראה במבט ראשון, שבגלל שמצאנו בפסוקים שהביטוי "והיה" מצוי בפסוקים שענינם שמחה, לכן קבע המדרש ש"והיה" היא לשון שמחה, שכן כך מצאנו בפסוקים. אולם מורנו ורבנו ראש הישיבה הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, באר והסביר את הדברים גם מצד עצמם, שעצם הביטוי "והיה" יש בו שמחה. המילה "היה" משמעותה, דברים שהיו בעבר, שכבר היו. המילה "יהי" משמעותה דברים העתידים להיות. תמיד מקוים אנו ושמחים על העתיד להיות על התקוות העתידיות ועל יכלת התיקון העתידה. ואנו עצובים על העבר שכבר עבר לבלי שוב, וביחוד אם עשינו דברים לא נכונים, שאין לנו אפשרות לתקנם מכאן ואילך.

וכאן מוצאים אנו ביטוי מיוחד ללשון הקודש. שכשמוסיפים את האות ו', למילה "והיה", האות נחשבת ל - ו' והיפוך, והופכת את המילה "היה" שמשמעותה זמן עבר, למילה שמשמעותה עתיד. והיה זו לשון עתיד. אם כן מצאנו שיש מצב שבו ניתן להפוך עבר עצוב, לעתד של תקווה ושמחה. ולכן היכלת הזו העקרונית להפוך עבר לעתיד, ולתת אפשרות תיקון חדש לעבר, היא מלאת שמחה.

הדברים ניתנים להיעשות במיוחד על ידי תובה מאהבה, שעל פי הגמרא, השב מאהבה זדונות נהפכות לו לזכויות, יש כאן אפשרות של תיקון של עבר, לעתיד. בעבר החייב הופך לזכויות עתידיות. התשובה היותר שלמה מאהבה תהיה כשעם ישראל ישב בארצו לגאולה שלמה. ו"אז ימלא שחוק פיננו". ולכן, ביאת הארץ של עבר של זדון שיתהפך לזכויות של עתיד. אכ"ר.

"שמע בני מוסר אביר" - ביטחון התשובה

"ביסוד הכל צריכה לבוא ההסברה הכללית של ביטחון התשובה" דברים אלא כתב הרב זצ"ל לרב חרל"פ (צורפו כהקדמה לאורות התשובה בהוצאת אור עציון). בחודש אלול חודש הרחמים והסליחות עלינו להתמלא בכוחות לתשובה לכל השנה ולא להתייאש. הרב אומר שיש "ביטחון התשובה" ושני נקודות יש בביטחון זה (א) בטוח שאפשר לחזור בתשובה, ולמדנו שאף חטאים עליהם נאמר שאין מספיקים בידו לעשות תשובה גם מהם אפשר לחזור. (ב) בטוח שנחזור בתשובה כלומר להגיע למטרה שהיא הגאולה השלמה השאלה היא רק כמה נסבול עד שנבין שאין לנו מנוח אלא בתשובה. רעיון זה מופיע גם בסוף פרשתנו כי תבוא ובתחילת פרשה הבאה נצבים. בסוף פרשתנו אומר משה לעם ישראל את כל הצרות שיעברו עליו אם לא ישמרו את התורה ומסיים בכבוש עבר הירדן ונתינתה לנחלה לשבטי ישראל ונשאלת השאלה מה הקשר בין הקללות לכיבוש עבר הירדן? בתחילת נצבים מבאר לנו רש"י שחששו ישראל איך נעמוד בכל הקללות? אמר להם משה הרבה הכעסתם את ה' ואתם עדין קיימים לפי זה אפשר להבין שכוונת משה רבינו בסוף פרשתנו לעל אף כל החטאים והעונשים שעברו על ישראל ארבעים שנה הנה סוף סוף הגיעו למטרה שהיא כיבוש הארץ. ברכת שנה טובה שנת תשובה וגאולה. אריק ויזל

"ואל תטוש תורת אמר" - הכנה לראש השנה

ממצות הביכורים ניתן ללמוד כמה חשובה ההכנה לר"ה. מר"ח אלול אנו מתחילים להתכונן לר"ה, לעורר את הלב, להכנס עם לב טהור, בכדי לתקן את מה שצריך. הענין בביכורים, כוחה של הראשית. "מראשית כל פרי האדמה", הכל נמשך אחר הראשית, כל התוצרת תלויה בראשית. כך גם בר"ה, הכל הולך אחר הראש. כפי שאדם מתנהג בר"ה כך תיראה השנה שלו. ר"ה מתקן את הכל, התפילה שנאמרת בכוונה בשמחה. השמחה היא המפתח של הכל. "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך, בשמחה מרב כל". אדם יכול לתקן הכל ע"י השמחה. חלק מהכוונה שלנו לר"ה לראות עד כמה שמחים אנו על מה שיש לנו, זה המדד שהפרשה נותנת לנו, בכדי לבדוק את התודעה שלנו ורמת החיבור שלנו עם הקב"ה ותורתו. מילת "ביכורים" מחוברת לשורש "בכורה" ולשורש "ברכה". המאבק בין קין, עשיו ויעקב נסב על הבכורה והברכה. פרשתנו מכינה אותנו לר"ה, איך נגיע לרגע המשפט ומה נביא איתנו. איזה ביכורים נעמיד, ואיזה תפילות נישא בר"ה. מי יתן ונזכה לבוא בכבודות ולהביא ביכורים נאים, ובכך להסיר מעלינו את הקללה, ולזכות בברכה המובטחת לנו. "תכלה שנה וקלותיה, תחל שנה וברכותיה".

דלית יפוח

חידות בהלכות שבת עפ"י הספר "פניני הלכה"

1. מה הקשר בין השבת לבריאת העולם? (סעיף ב)
2. מאיזה פסוק למדו חכמים את הקשר המיוחד שבין השבת לבריאת העולם? (סעיף ב)
3. מיהו בן הזוג של השבת? (סעיף ב)
4. האם היום השביעי היה מקודש לפני שישראל קבלו את התורה? (סעיף ב)
5. מה ההבדל בין השבתות לפני מתן תורה לשבתות שאחרי מתן תורה? (סעיף ב)

"שמירת הלשון"

הלכות לשון הרע, כלל א, סעיף ד' אמרו חז"ל על שלוש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא.. ואלו הן: עבודה זרה, וגילוי עריות ושפיכות דמים. ולשון הרע כנגד כולם. ופרשו הראשונים, שחז"ל מדברים על אלו שמורגלים בעוון זה של לשון הרע בתמידות, מפני שהדבר נעשה להם כהיתר מרוב הרגל.

מאורות הפרשה

וענית ואמרת לפני ה' אלוקיך ארמי אובד אבי (כו, ה). פירש רש"י "בקול רם". ויש לדקדק מה רוצה רש"י לומר בזה. ויש לפרש על פי מה שמובא במסכת ברכות שאסור להגביה קולו בתפלתו לפי שנראה מקטני אמנה, שסובר שהקב"ה אין עונה לחש ובוחן לבבות ומחשבות חס ושלוש. והנה לפי זה אם אדם אומר בתפלתו דבר שנודע מזה לכל העולם שהקב"ה בוחן לבבות ויודע מחשבות אזי רשאי להתפלל בקול רם. והנה כאן הוא אומר "ארמי אובד אבי", לבן ביקש במחשבתו לעקור את הכל וה' הצילנו מידו דהיה יודע את מחשבתו ובחן את לבבו. ואם כן במקרה כזה רשאי לומר בקול רם. וזה הוא שפירש רש"י "וענית ואמרת" - בקול רם, וקשה הלא אסור להגביה קולו בתפלתו, לזה אמר "ארמי אובד אבי" משום כך מותר להגביה את קולו. (כרם שלמה בשם בעל חנוכת התורה)

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד

הסיפור לשבת

"פטיש מיוחד לתיקונים יעילים" הכריז הרוכל "בכל מכת פטיש ננעצים שני מסמרים בבת אחת!" אנשים רבים התגודדו סביב הרוכל ובחנו את ההמצאה המשונה. הרוכל הדגים את פעולתו של הפטיש, ואכן נעץ בכל מכה שני מסמרים בבת אחת בלוח העץ שלפניו. כמה וכמה צעירים מהקהל התלהבו מהרעיון ורכשו את הפטיש המיוחד, אף שמחירו לא היה זול, והרוכל נהנה למלא את כיסיו במזומנים. ביום השוק הבא שוב נראה הרוכל, והפעם החזיק בידו מערבול מיוחד המקציף בצק לעוגה במהירות וביעילות. גם הפעם הצליח הרוכל במלאכתו, ועקרות בית רבות יצאו מן הדוכן ובידיהם המערבל החדש. עם הזמן זכה הרוכל לכינוי "מלך הפטנטים". האיש, שנראה כאדם פשוט, היה בעצם מדען חובבן אך גאוני, הבקי בתחומים רבים, וראשו עסוק תמיד בהמצאות שונות ומשונות. לא כל הרעיונות היו באמת מוצלחים, אך רובם היו באמת הברקות גאוניות שיכלו להפוך את החיים לפשוטים יותר ומעניינים יותר, והדוכן של "מלך הפטנטים" משך תמיד קהל רב. אדם אחד היה בעיירה שבאופן עקרוני התרחק מדוכן זה, ויוסף שמו. יוסף היה ידוע כקמצן חולני, ובתור שכזה הרעיונות של "מלך הפטנטים" לא משכו אותו כלל. "בשביל מה אני צריך לבזבז כסף על פטיש הנועץ שני מסמרים כאחד? מה הבעיה לתקוע אותם בזה אחר זה?" שאל. "הילדים שלי גדלו יפה מאוד עד עכשיו, גם בלי המשחק המשונה הזה" הכריז, כאשר הרוכל ניסה לשכנע אותו לרכוש צעצוע מתוחכם עם שתי זרועות מתנפנפות, הסוגרות על כדור קטן, ויורות אותו על לוח עם משבצות סגולות וכתומות. וכך, בעוד רבים מחבריו נהנים מהרעיונות של ידידם הממציאן, היה יוסף מעדיף לחסוך את כספו לדברים חשובים יותר בעיניו. פעם אחת הגדיל מלך הפטנטים לעשות והציג לראווה מוצר חדש. הפעם היה זה דבר מדהים לכל הדעות. היה זה מין מאכל משונה, אשר טעמו ערב במיוחד לחיך. הרכב החומרים ממנו עשוי המאכל היה כזה שמעניק תזונה בריאה ומלאה, המהווה תחליף לארוחות רבות, ומונע את תחושת הרעב, והאוכל ממנו לא יזדקק לארוחה במשך עשרה ימים! המוני אנשים נאספו והתבוננו בהמצאה הפלאית. הרוכל הרשה להם לטעום קמפוז' מן המאכל החדש כדי לחוש את טעמו המיוחד, ורבים מילאו את סליהם בשקיות מלאות ממנו. והנה עבר גם יוסף הקמצן. "הפעם לא תוכל לעבור בלי להתעכב אצלי" קרא לעברו "מלך הפטנטים". "הרי כבר אמרתי לך פעמים רבות" ענה יוסף "תודה רבה, אך אין לי ענין לבזבז את כספי על ההמצאות שלך". "לא, לא! הפעם זה שונה" הסביר הרוכל "דווקא אם רוצה אתה לחסוך - זה המקום". יוסף נעצר לרגע כדי להבין במה מדובר, והרוכל המשיך: "כל מטרתה של ההמצאה החדשה שלי היא כדי לעזור לאנשים... בוא נאמר... 'חסכנים' כמוך. הרי אם תאכל ממאכל זה החדש, לא רק שתהנה מטעם מתוק ומיוחד, אלא שתהיה פטור מקניית אוכל במשך עשרה ימים נוספים! האם יש חסכון גדול מזה?"... מיותר לציין שהפעם יצא יוסף מגדרו, ורכש כמות גדולה מהמאכל המיוחד. אמנם היתה זו השקעה לא קטנה, אך הפעם ידע יוסף בבידור שההשקעה היא כדאית... וסיפור זה הוא משל. גם אם מתעצל האדם במשך השנה לתקן את מידותיו, לחשב את חשבון הנפש שלו ולהשקיע בתורה ובתשובה, הרי שבחודש אלול העצלן ביותר צריך להתאמץ. שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בימי הרחמים והסליחות הריהי השקעה כדאית, ובכוחה לתת לנו 'דלק' רוחני השווה לשעות רבות של השקעה בשאר השנה... (עפ"י משלי יעקב, מאת המגיד מדובנא)

הודעות ועדכונים

השבת שבת חופשית
ביום ראשון יתחדשו הלימודים
בשעה 10:30.

ביום ראשון יערך מבחן בתורה
על פרק א' בספר שמות.

הורים יקרים השתתפותכם
בפורום חשובה מאוד. נשמח
לראותכם פעילים יותר.

שיעורים קבועים בפ"ש ובמוסר
מועלים לאתר כל שבוע בימי
חמישי. האזנה נעימה.

דבריהם הם זכרונם - הרב מרדכי אליהו זצ"ל

שאלה: האם מותר, ובאלו תנאים, למטפלת גויה לבשל עבור החולה הצמודה אליה?

תשובה: לדעת הרמ"א (יר"ד קיג,ז) דין בישול כדין אפייה, ומועיל אם יהודי הדליק את באש או חיתה בגחלים. והוסיף הרמ"א - ש"יש אומרים שאפילו אם הגוי הדליק האש מאש של ישראל - שרי". אולם כבר כתב ערוך השולחן (סע' מד) - "אבל באמת הם קולות גדולות ואין ראוי לסמוך על זה רק בשעת הדחק. ובכלל תמהני איך אפשר להשאיר גויה בבית ישראל ללא השגחה, הרי יש לחשוש שמא הגויה תחליף את הבשר או תכניס דבר אסור בפנים. כל ההיתר מתייחס לבישולי עכ"ם ולא לדין בשר שנתעלם מן העין או לחששות אחרות. לדעת מרן אין שום היתר בהדלקת אש, אלא רק בהנחת האוכל על האש, ואפילו בדיעבד אסור, וצריך להגעיל את הכלים. והטוב ביותר הוא, שיהודים יכינו אוכל מבושל, והגויה רק תחמם אותו.